

INDUSTRIJSKO-GOSPODARSKI PREGLED

Uređuje: Dušan Ražem

Postrojenje Denox u Plominu

U termoelektrani Plomin 2 do 2017. bit će ugrađeno postrojenje za smanjenje udjela dušikovih oksida u dimnim plinovima kotla (DENOX). Postrojenje će omogućiti rad Plomina 2 i nakon 1. siječnja 2018., kad počinju vrijediti nove granične vrijednosti emisija, objavio je HEP. Postrojenje DENOX, investicijske vrijednosti 17,3 milijuna eura, isporučit će i ugraditi konzorcij koji čine Alstom Power Italia i Alstom Hrvatska.

Izvor: Privredni vjesnik 3856 od 8. 12. 2014.

“Hospira” među najuspješnijim tvrtkama

Hrvatska gospodarska komora – Komora Zagreb dodijelila je plakete Zlatna kuna najuspješnijim poduzećima Grada Zagreba i Zagrebačke županije za ostvarene poslovne rezultate u 2013. godini. Zlatnom kunom u kategoriji velikih trgovačkih društava s područja Zagreba nagrađena je tvrtka Ericsson Nikola Tesla, koja je u 2013. ostvarila prihod od 1,35 milijardi kuna te dobit od 143,9 milijuna kuna. U istoj kategoriji, s područja Zagrebačke županije Zlatna kuna otišla je Hrvatskoj kontroli zračne plovidbe. To je poduzeće sa 737 zaposlenih u 2013. ostvarilo prihod od 642,2 milijuna kuna te dobit od 3,1 milijun kuna. U kategoriji srednjih trgovačkih društava plaketa Zlatna kuna za Grad Zagreb dodijeljena je tvrtki Končar-Mjerni transformatori, koja je 2013. završila s prihodom od 184 milijuna kuna i dobiti od 12,1 milijun kuna.

S područja Zagrebačke županije u istoj kategoriji najuspješnijom je proglašena tvrtka Hospira Zagreb koja se u Prigorju Brdovečkom bavi proizvodnjom farmaceutskih pripravaka i ima 129 zaposlenih. Poslovnu 2013. završila je s prihodom od 273 milijuna kuna, a dobit je iznosila 112,4 milijuna kuna. Tvrtka Hospira dio je američke farmaceutske tvrtke prisutne u Hrvatskoj od 2009. godine kad je preuzela Plivino biotehnoško poslovanje, nastavivši tim proizvodnim putem. Njeni farmaceutski pripravci plasiraju se na tržišta Zapadne Europe, na prvom mjestu nizozemsko, ali tu su i tržišta Švicarske, Njemačke i daleke Koreje.

Izvor: Ilijana Grgić, Privredni vjesnik br. 3858 od 22. 12. 2014.

Kapaciteti rafinerija veći od potražnje

S obzirom na to da kapaciteti Ininih rafinerija uvelike nadmašuju potražnju u Hrvatskoj, te rafinerije smanjuju profitabilnost MOL-ova poslovanja. Prije konsolidacije Ine, rafinerije mađarskog MOL-a bile su među tri najprofitabilnije u Europi, a otkada su im pridružene Inine, to više ne možemo tvrditi, kaže Joszef Molnar, glavni izvršni direktor MOL-a. Kapacitet Ininih rafinerija iznosi 6,5 milijuna tona, dok potražnja na hrvatskom tržištu iznosi svega 2,8 milijuna tona. Kada bismo koncentrirali proizvodnju na povoljnijoj lokaciji, a to je ona u Rijeci, kapacitet bi još uvijek iznosio 4,5 milijuna tona, dakle nadmašivao bi ukupnu potražnju u Hrvatskoj.

Izvor: Privredni vjesnik 3859 od 12. 1. 2015.

Novi kozmetički preparati iz područja prirodne kozmetike

“U vremenima u kojima se susrećemo s preosjetljivostima na okolinu i pripravke koji nas okružuju, odlučile smo izraditi i ponuditi rješenja koja proizlaze iz ljekarničke struke, s daškom prirode kojoj se sve više težimo vratiti”, tako svoju priču o prirodnoj kozmetici Dr. Stribor započinju njezine idejne začetnice magistre Maja Glamuzina i Ana Junković, koje iza sebe imaju 15 godina ljekarničkog iskustva. Sve je počelo tako što su ih pacijenti odnosno klijenti u ljekarni često pitali imaju li kreme koje same izrađuju.

“Na putu učenja i usavršavanja našle smo se prije tri godine pred zanimljivom molbom naše dermatologinje da joj za jednog pacijenta izradimo magistralni aromaterapijski pripravak. Bio je to motiv da istražimo i ovo područje naše struke”, kaže Maja Glamuzina, koja ističe kako je ljubav prema prirodi, fasciniranost biljkama i njihovim ljekovitim vrijednostima oduvijek bila temelj u njihovom radu. “Sada je bilo potrebno steći još novih znanja i savladati praktične vještine iz fitoaromaterapije. Za suradnju smo se obratile kolegi dr. sc. Striboru Markoviću i inženjerki Dubravki Gabrić, njegovoj suradnici, koji imaju godine iskustva u primjeni eteričnih ulja i ljekovitih biljaka u kozmetičke i druge svrhe”, kaže Ana Junković napominjući kako im je od velike pomoći bila magistra Zvezdana Dobrinčić, ravnateljica Ljekarni Zagrebačke županije koja ih je podržala u početku, a i dalje ih podržava. Završile su školu fitoaromaterapije, te su svi zajedno započeli inicijativu koja ih je dovela do razvoja kozmetičke linije Dr. Stribor.

Bez naftnih derivata, kozmetika Dr. Stribor je simbioza ljekarničkog iskustva i najnovijih dostignuća iz područja prirodne kozmetike. Njihovi proizvodi ne sadržavaju paraben, fenoksietanol ni naftne derivate, odnosno ne sadržavaju vazelin i parafin. Prilikom izbora sastojaka nije bilo kompromisa: upotrebljavaju kvalitetna hladno prešana, nerafinirana biljna ulja, bogata ljekovitim tvarima te koncentrirane biljne ekstrakte dobivene modernim tehnologijama ekstrakcije, prirodne emulgatore, uz luksuzne mirisne sastojke poput mahune vanilije s Tahitija ili eteričnog ulja ruže. Osnovna linija ove kozmetike sastoji se od četiri proizvoda: kreme SOS, dermaplanta, balzama osam biljaka, te krema vanilija & naranča i ruža & argan. Na tržištu su već godinu dana. Nakon uspjeha prve, temeljne linije sad imaju novu i ekskluzivnu zlatnu liniju kozmetike Dr. Stribor. Njihovi proizvodi mogu se naći isključivo u boljim ljekarnama u Hrvatskoj. Zacrtni cilj je osvajanje drugih stranih tržišta.

Izvor: Privredni vjesnik 3859 od 12. 1. 2015.

Novi tekstilni materijali za bolju budućnost

Tekstilni proizvodi koji imaju dodanu vrijednost polako su iz sfere znanstvene fantastike ušli u svakodnevnu upotrebu. Tako danas imamo čarape s antimikrobnim svojstvima ili udobna pamučna odijela koja se uopće ne gužvaju. U tzv. digitalnoj modi kombiniraju se odjevni predmeti s elektroničkim uređajima za potrebe zaštite, grijanja, liječenja ili samo radi nove modne estetike. A

sve to bilo bi nemoguće bez funkcionalnog tekstila koji nastaje kombinacijom aktualne proizvodnje i novih tehnologija kako bi se zadovoljila potražnja za tekstilnim proizvodima koji se upotrebljavaju u netipičnim uvjetima. Jednostavno rečeno, funkcionalni tekstil je višenamjenski, jer uz onu osnovnu, odjevnu, ima više funkcija. I hrvatske tekstilne tvrtke poput Varteksa, Čateksa ili tvornice čarapa Jadran sve više shvaćaju važnost razvoja takvih tekstilnih predmeta. Već nekoliko godina u tvornici Galeb u Omišu proizvodi se široka paleta funkcionalnog donjeg rublja različitih svojstava. Galebovo donje rublje od novih materijala, primjerice, otporno je na temperature do 600 °C, a namijenjeno je prije svega vojnicima, policajcima i vatrogascima. Naravno, dodatna mu je uloga pomoći da oni koji ga nose ostanu neozlijeđeni u ekstremnim toplinskim situacijama.

“U 2014. godini realizirali smo dosta poslova koji su proizašli iz razvoja novih materijala, a od ove godine i u godinama koje slijede više ćemo se posvetiti primjerima tih funkcionalnih aplikacija i u dijelju našeg civilnog asortimana”, kaže generalni direktor Galeba Stjepan Pezo. Razvoj novih funkcionalnih tekstilnih materijala u Galebu bio je moguć zahvaljujući suradnji s Tekstilno-tehnološkim fakultetom.

Modernost za tradiciju

“Znanstvena zajednica i tekstilna industrija razvijaju nova dostignuća na poljima specijalnih vlakana, funkcionaliziranih tekstilnih materijala, integracije mikroelektronskih komponenata u pametne tekstilije kao i napredne proizvodne tehnologije, uključujući računalni razvoj i izradu prototipova. Rastuća potražnja za funkcionalnim tekstilima visoke dodane vrijednosti nudi mogućnosti za ponovno razvijanje dijela tradicionalne tekstilne i odjevne proizvodnje, što pridonosi modernizaciji proizvodne industrije”, kaže dekanica Tekstilno-tehnološkog fakulteta Sandra Bischof, napominjući kako funkcionalni tekstilni materijali, odjeća, obuća i oprema predstavljaju važan smjer razvoja u Hrvatskoj ali i u Europskoj uniji te imaju veliku mogućnost primjene u različitim sektorima od obrambenog, drvoprerađivačkog pa do automobilskog.

“Europska tekstilna industrija, koja može osigurati pouzdanu i povjerljivu nabavu, primjerice, vojnih proizvoda, od strateškog je interesa za sigurnost EU-a kao i za izgradnju konkurentne europske tehnološke i industrijske baze za obranu”, kaže Sandra Bischof. U funkcionalne materijale, odjeću, obuću i opremu ugrađeni su niz znanstvenih postignuća. Riječ je o proizvodima visoke dodane vrijednosti kojima se ostvaruju bitno veći prihodi. A prihodi su, jasno, ključna stvar za tekstilnu industriju i u Hrvatskoj i u Europskoj uniji, koja želi sebi osigurati međunarodnu konkurentnost uz održivi rast. Ne može se zanemariti ni činjenica da je na svjetskoj razini tehnički tekstil najbrže rastući segment tekstilne industrije. Razlozi tome leže u širokoj mogućnosti uporabe, od medicine preko industrijske biotehnologije i nanotehnologije do transporta i građevine.

Tehnički materijali

Hrvatska tekstilna industrija razvija tekstilne tehničke materijale za proizvodnju odjeće i obuće za specijalne namjene. Tako je Varteks Grupa razvila funkcionalne repromaterijale i odjevne predmete koji po karakteristikama odgovaraju specifičnim potrebama tržišnih niša. Radi se o vatrootpornim tkaninama iznimne čvrstoće i vodoodbojnosti. Takva odjeća odgovara zahtjevima kupaca kao što su vatrogasci, radnici u petrokemijskoj industriji i policijski djelatnici koji u specifičnim operativnim situacijama imaju potrebu za dodatnom zaštitom. Čateks se također bavio razvojem sofisticirane poliuretanske membrane čije je glavno svojstvo odlična transpiracija, dakle isparavanje znoja i vlage, uz istodobnu nepropusnost. Laminiranjem membrane na tekstilnu podlogu dobiva se vodoodbojni “dišući” tekstilni tehnički materijal. Zatim je tu Kroko International, koji se između ostalog bavio

razvojem funkcionalnih naprtnjača i prsluka borbenog modularnog tipa. Novi materijal upotrebljavani su i u izradi funkcionalnih vojničkih čizama otpornih na vodu, paru i klizanje, koje imaju anti-šok tabanice, mikrobicidnu i termičku zaštitu, a razvile su ih tvrtke INKOP diz Poznanovec i Jelen Professional iz Čakovca.

Poslodavci cijene znanost

Predsjednik Klastera konkurentnosti industrije tekstila, kože i obuće Josip Pelin ističe kako oni kao poslodavci prihvaćaju sve što dolazi od znanstvene zajednice, no prava snaga tih proizvoda vidi se tek kad dobije svoju komercijalnu vrijednost na tržištu, a tu je globalna konkurencija jaka. “Naše gospodarstvo moramo učiniti konkurentnim i zbog toga se moramo udružiti. Važno je istaknuti kako prije svega moramo postati konkurenti na domaćem terenu jer ako smo skupi doma, skupi smo i vani”, istaknuo je Pelin, koji napominje kako se gospodarski razvoj Hrvatske može temeljiti na tekstilu, jer je tekstilni sektor jedan od najaktivnijih sektora unutar prerađivačke industrije. Hrvatske tvrtke malim koracima ulaze u svijet novih tehnologija i materijala, a hoće li ubrzati, ovisit će o njihovoj sposobnosti povezivanja i suradnje sa znanstvenim institucijama, ali i o količini sredstava koje će ulagati.

Nanotehnologija će stvoriti milijune radnih mjesta

Globalno gledajući, financiranje istraživanja u području nanotehnologije svake se četiri godine udvostručuje. Nanotehnologija zadire u sva područja, od elektronike, robotike i novih lijekova do tekstila, a cilj joj je stvoriti materijal željenih osobina manipulirajući na razini atoma i molekula. Europska unija je posebnu pozornost posvetila istraživanjima i inovacijama u nanotehnologiji jer u tom području želi biti među vodećima. Do 2020. godine bit će integrirana s većinom tehnologija i aplikacija, s velikim utjecajem na kvalitetu života. Tržišne procjene vrijednosti proizvoda koji uključuju nanotehnologiju kreću se do vrtlogavih dva trilijuna eura do 2020. godine, uz stvaranje novih dva do šest milijuna radnih mjesta.

Vojna industrija važan kogačič u oporavku hrvatske industrije

Vojna industrija može biti itekako važan kogačič u oporavku hrvatske industrije. U posljednje tri do četiri godine mnogo smo napravili u tom pogledu. Pridonijeli smo povećanju izvoza, Hrvatska je lani izvezla vojne opreme i oružja u vrijednosti od 1,5 milijardi kuna, što je rast od 25 posto u odnosu na godinu prije, istaknuo je ministar obrane Ante Kotromanović na okruglom stolu *Dijamanti hrvatskog gospodarstva Poslovnog dnevnika*. Među hrvatske “dijamante” ubrajaju se tvrtke iz vojne industrije, prehrambenog sektora, tekstilne industrije, farmaceutike, tvrtke s tradicijom duljom od 100 godina te nove tehnološke tvrtke, koje svoj uspjeh zasnivaju na različitim strategijama, od uspješne suradnje s državom do stvaranja konkurentnih izvoznih proizvoda.

Ministarstvo obrane početkom ove godine potpisalo je ugovore s 22 domaća proizvođača vojne opreme i oružja. Jedna od tih tvrtki je Čateks iz Čakovca čiji je direktor Davor Sabolić istaknuo kako su oni u svojoj 140 godina dugoj tradiciji imali uspone i padove te da se od posljednjeg pada još uvijek oporavljaju, no da očekuju da bi 2015. mogla biti godina bez gubitaka. “S Ministarstvom obrane surađujemo više od 20 godina. Voljeli bismo kad bi se i druga ministarstva povela za njihovim primjerom jer javni sektor godišnje troši 500 milijuna kuna na materijal za odjeću, a 90 posto od toga se uvozi”, kaže Sabolić. “Država treba stvarati klimu za poslovanje i trebala bi biti sinkronizirana kako bi poduzetnicima pojednostavila uvjete poslovanja. Događa se da jedno ministarstvo smanji za 150 milijuna kuna parafiskalne namete, primjerice za vodnu naknadu, a drugo i dalje inzistira na sanitarnim knjižicama, za koje ti isti gospodarstvenici godišnje izdvajaju 150 milijuna kuna, ističe direktorica Centra za mirenje HUP-a Milka Kosanović.

Prolongiran i treći krug dokapitalizacije Petrokemije

Kutinska Petrokemija prolongirala je odluku o provođenju trećeg kruga dokapitalizacije do 10. travnja 2015. Glavna skupština Petrokemije donijela je 20. svibnja ove godine odluku o dokapitalizaciji izdanjem najmanje 8,33 milijuna do najviše 16,67 milijuna novih redovnih dionica, nominale 30 kuna, uz prag uspješnosti od 50 posto, odnosno upis i uplatu najmanje 8,33 milijuna novih dionica.

Izvor: Privredni vjesnik, br. 3858 od 22. 12. 2014.

Rast industrijske proizvodnje

Industrijska proizvodnja u Hrvatskoj rasla je 1,3 posto u 2014. godini, pokazuju podaci Državnog zavoda za statistiku. Prva je to godina s ukupnim rastom proizvodnje, nakon pet godina pada i stagnacije. U prosincu 2014. zabilježen je rast od 5,3 posto u odnosu na isti mjesec godinu dana ranije. Razina proizvodnje u prošloj godini još je uvijek 17 posto manja nego pretkrizne 2008. godine, upozorili su analitičari RBA banke.

Izvor: Privredni vjesnik 3862 od 2. 2. 2015.

Uspješno zagorsko gospodarstvo

Stavimo li gospodarstvo Krapinsko-zagorske županije u hrvatski županijski okvir, vidjet ćemo da je na 14. mjestu po broju poduzetnika, ali je sedmo po ostvarenoj dobiti. Većina proizvođača prerađivačke industrije namijenjena je izvozu na strana tržišta te na njima ostvaruje gotovo polovinu prihoda, mali poduzetnici, koji čine 97,7 posto poduzetnika Krapinsko-zagorske županije i koji su lani zapošljavali 63 posto ukupno zaposlenih, ostvarili su u 48,4 posto ukupnih prihoda i 49,5 posto ukupnih rashoda gospodarstva Županije. Iako čine u broju tek 2,3 posto, srednji i veliki poduzetnici ostvaruju preostalih 51,6 posto ukupnih prihoda i 50,5 posto ukupnih rashoda gospodarstva. Predsjednik Uprave Vetropack Straže Tihomir Premužak, govoreći o primjerima internacionalizacije poslovanja, navodi da od 745 milijuna kuna prihoda više od 64 posto ostvaruju u izvozu. Najveće su i najuspješnije poduzeće u Krapinsko-zagorskoj županiji, u kojem je inozemni vlasnik inzistirao na lokalnom čelništvu, ali je donio strategiju i organizaciju, poslovne procese, upravljanje projektima, investicije i dugoročni razvoj. Za predsjednika Uprave zabočke Regeneracije Anđelka Švaljeka internacionalizacija poslovanja je jedini izbor jer danas već ostvaruju više od 85 posto prihoda s inozemnih tržišta. Jedna od aktivnosti je prikupljanje otpadnog repromaterijala na tržištu, za što je već sada moguće prikupiti više tisuća tona, što služi za daljnju proizvodnju.

Izvor: Privredni vjesnik br. 3856 od 8. 12. 2014.

TEHNOLOŠKE ZABILJEŠKE

Uređuje: Dušan Ražem

Dobar posao u recikliranju plastike

O potencijalima europske industrije plastike razgovarali smo s Antonellom Ciottijem, upravnim direktorom talijanske tvrtke Equipolymers, drugog po veličini proizvođača PET-ambalaže u Europi.

Kakav potencijal za rast postoji u industriji plastike u Europi?

Proizvodnja plastike pruža velike mogućnosti mnogim državama u nastavku njihova gospodarskog rasta. Potražnja za plastikom bilježi rast veći od rasta bruto domaćeg proizvoda pojedine zemlje i upravo stoga utemeljeno mislimo da je budućnost u njoj. Plastikom trebamo gledati u široj slici i vidjeti njezinu primjenu u različitim granama gospodarstva – od plastike u pakiranju, građevinarstvu i kućanstvu do plastike u proizvodnji električnih komponenti. U proizvodnji ambalaže kojom se mi bavimo postoji mnogo mogućnosti za proizvođače jer plastika može zamijeniti potrebe za staklom, metalom i drugim sirovinama. Za uspjeh na tom području potrebno je osigurati nisku cijenu rada, jeftinu vodu i energente te dobru infrastrukturu koja je potrebna kako biste proizvode doveli do kupca. Natječemo se na otvorenom tržištu i zahvaljujući višim stopama gospodarskog rasta u Srednjoj i Istočnoj Europi, postoji velik potencijal za ostvarenje tog cilja.

Vaša tvrtka je ozbiljan igrač na području PET-ambalaže. Kakva je konkurencija i gdje tu vidite mogućnosti za napredak?

PET-ambalaža u koju stavljamo različite proizvode je dio proizvodnje plastike koji bilježi stalan rast. Potražnja je stalno veća od mogućnosti proizvodnje jer je naš proizvod jeftiniji od stakla ili metala koje zamjenjuje. Za tržište je važno da možemo osigurati različite veličine takve ambalaže, od velikih do malih boca. Nama u korist ide činjenica da gotovo svaki Europljanin u svome džepu ili torbi nosi jednu takvu bocu. Sada radimo na tome da svojim plastičnim bocama zamijenimo sve metalne boce u kojima se nalaze različiti proizvodi pod pritiskom. Uspjeh jedne Coca-Cole dijelom je vezan za njihov specifični oblik boce. Naš je plan da velikim proizvođačima poput Proctor&Gamblea, Loreala i drugih tvrtki, koje su do sada svoje proizvode stavljale u gotovo jednake metalne cilindrične boce punjene aerosolom, ponudimo varijacije oblika i specifičan dizajn za njihove bočice pod pritiskom. Razlikovanje proizvoda jedan je od ključnih razloga za uspjeh pojedinih brandova, a upravo to ćemo im moći omogućiti.

Uz plastiku se uvijek povlači problem njezina zbrinjavanja i recikliranja. Kako to riješiti?

PET je dobar primjer kako se uspješno može reciklirati plastiku. Mi u dobrom dijelu proizvodnje upotrebljavamo recikliranu pla-